

ЗАХИСНИК

(Присвячую всім захисникам України)

Є тобі що втрачати,
за кого молитись.
Десь чекає дружина,
сива ненька і тато.
Ця весна - без весни.
І без радості - літо.
Ти ідеш крізь війну.
Ти побачив багато:

І зруйновані села,
й міста покалічені,
Сльози вдів і батьків
на могилах героїв...
Побратимів тіла...
Хто ці рани загоїть
У твоєму й України серцях?..

Біль і гнів - все, що зараз ти ладен відчутти,
А любов, сум і ніжність для миру залишив.
А коли переможемо, знають Бог і ця тиша,
У якої уста з ароматом спокути.

Все, що можеш, що мусиш, ти робиш...
А втома -
То буденне. Не зараз. «Колись відпочину...».
Перемога наснилася: ти - знову вдома.
«Мій коханий»... Та грім десь ударив в долині.

Що дружина вагітна - ти в окопі дізнався.
Прочитав СМС і закликав у молитві.
Час тебе обійняв і крізь сльози сміявся.
Що є вічність для тебе? Мить від битви до битви

Чи хвилинка скорботи за тими, хто «там»?
«Хай там що, Україну розтерзати не дам:
Ні ворогу, ні зраднику, ні своїм, ні чужим...
Для друзів у нас - добридень,
для загарбників - кулі, гранати й ножі...
Ми - на своїй землі».

Голоси побратимів. Ніч важка, наче брила.
Завтра - в бій. Ой, дістанеться оркам
проклятим!

Не здолать їм Україну. Не здолать українців.
Кожен клаптик землі, кожен вітру порив,
кожна крапля дощу додають тобі сил...

«Будьмо сильними, браття. З нами Бог!»
- говорили

Юнаки і мужі із серцями орлиними.
Стріне ворога дикого люта відсіч...
А потім - забута могила...
А Україна залишиться назавжди Україною:

Вільною в колі держав,
Сильною матір'ю сильних
і вільних дітей.
Бо суть України - свобода.

Наталія ФЕДЬКО,
м. Дніпро, вересень 2022 року
«Захисники планети» -
малюнок авторки, весна 2022 року.

Микола Домнічев і Український Світ. "Горіння"

Читайте на 3-й сторінці

Президент Байден та канцлер Шольц в телефонній розмові знову засудили спробу Росії анексувати українську територію

«Лідери (країн-ред.ГА) знову підтвердили своє засудження спроби Росії анексувати територію України, як також їх тривалу відданість притягнути Росію до відповідальності за її брутальні дії та надавати безпеку та економічну допомогу Україні», - йдеться у розшифровці телефонної розмови, розміщеній на сайті Білого дому.

Лідери, крім того, обговорили останній розвиток на світових енергетичних ринках та важливість забезпечення стабільних та доступних джерел енергії. Вони також обговорили зусилля просувати регіональну стабільність та процвітання у західно-балканському регіоні.

На світліні: Джо Байден.
Фото - за посиланням: <https://susplne.media/249059-bajden-kaze-so-zelenskij-vidkinuv-poperedzenna-provtorgnenna-rosii-i-vin-rozumie-comu-zmi/>
Сайт «Голос Америки», 9 жовтня 2022 року
<https://ukrainian.voanews.com/a/6782472.html>

Резніков відреагував на масовану атаку Росії

Міністр оборони України Олексій Резніков відреагував на масовану атаку Росії.

«Нашу мужність ніколи не знищать ракети терористів, навіть коли вони потраплять у серце нашої столиці. Вони також не похитнуть рішучості наших союзників. Єдине, що вони безповоротно руйнують, - це майбутнє росії - майбутнє зневаженої у всьому світі терористичної держави-ізгоя», - написав він у твіттері.

Секретар РНБО Олексій Данілов також відреагував на ці російські атаки.

«Кремль і російська банда! Своїми обстрілами ви викликаєте в нас тільки лють і презирство! Не страх, не бажання про щось домовлятися. Ви пробуджуєте в нас бажання нищити вас, терористів, де б ви не знаходилися - на вулицях і в бундерах, на морі і на суші», - написав Данілов у твіттері.

Мер Києва Віталій Кличко повідомив про влучання російських ракет в об'єкти критичної інфраструктури міста.

Відомо про вибухи в Києві, Львові та області, Житомирі, на Київщині.

На Хмельниччині, Вінниччині, Тернопільщині влада повідомила про роботу ППО. На Полтавщині ОВА повідомила про звуки вибухів у Кременчуцькому районі, також у Кіровоградській ОВА повідомили про вибухи «над Кропивницьким районом».

Сайт «Радіо Свобода», 10 жовтня 2022 року.
На світліні: Київ після російської ракетної атаки 10 жовтня.

<https://www.radiosvoboda.org/a/news-rezinkov-reaktsiya-ataka-rf/32073068.html>

Дніпропетровщина: війська РФ з «Ураганів» і «Градів» обстріляли два райони, ще на два скерували ракети

Дніпропетровщина: війська РФ з «Ураганів» і «Градів» обстріляли два райони, ще на два скерували ракети. Наслідки обстрілу військами РФ Нікополя, 10 жовтня 2022 року.

У ніч на 10 жовтня атаки російських військ зазнали Нікопольський, Криворізький, Синельниківський і Павлоградський райони Дніпропетровщини, які обстріляли з «Ураганів», «Градів» та ракетами. Про це у своєму Telegram-каналі повідомив голова Дніпропетровської обласної військової адміністрації Валентин Резніченко.

За його словами, внаслідок обстрілів у Нікополі понівечені понад 30 багатоповерхівок та приватних будинків, господарські споруди, автомобілі, газогони та електромережі. Дві тисячі жителів опинилися без електрики, більшості з них електропостачання вже відновили. «Російські снаряди побили лікарню, ліцей, пошту, аптеку, офіс страхової компанії, бібліотеку, крамниці, кафе, перукарню та стоянку», — написав очільник ДніпроОВА.

У Криворізькому районі «Ураганом» ударили по Зеленодольській громаді. Масштаби руйнувань уточнюють.

На Синельниківський та Павлоградський райони війська РФ скерували ракети. За повідомленням голови облради Миколи Лукашука, попередньо, це були ракети Х-59. Обидві знищили сили ППО. Рятувальники обстежують місця падіння уламків.

Попередньо, загиблих і поранених немає.

Ірина РУДЕНКО, сайт «Суспільне», 10 жовтня 2022 року

89 небезпечних боєприпасів знищили піротехніки ДСНС сьогодні в Криворізькому районі

Піротехніки Дніпропетровського управління ДСНС продовжують розмінювати територію Дніпропетровщини. Сьогодні було знищено 89 небезпечних боєприпасів у Криворізькому районі. Про це повідомили в Головному управлінні ДСНС України в Дніпропетровській області.

Криворізький район рясно усяяний ворожими вибухівками. Сьогодні піротехніки Дніпропетровського управління ДСНС знешкодили 89 боєприпасів в Зеленодольській громаді.

З початку повномасштабного вторгнення російських окупаційних військ в Дніпропетровській області було знищено 5,1 тис боєприпасів. Роботи продовжуються.

Ворожі вибухівки все ще лишаються в лісах, полях, на берегах річок обстрілюваних районів Дніпропетровщини. Рятувальники закликають, не брати до рук підозрілі предмети. Побачили боєприпас – не торкайтеся, не наступайте, не кидайте, не підпалюйте. Одразу телефонуйте 101 або 102. До приїзду піротехніків сповістіть місцевих про небезпеку.

Вдень ворог вдарив по Марганецькій громаді Нікопольського району. Минулося без жертв.

Сайт Дніпропетровської обласної державної адміністрації, 9 жовтня 2022 року

Я стою на колінах у наручниках і не можу вичавити із себе жодного звуку: після побоїв у мене повністю пересохло горло. Позаду мене стоїть з п'ять озброєних російських військових, а попереду статеchno сидять двоє чоловіків: Володимир Леонтьєв і «атаман Івановіч». Судячи з їхньої поведінки, саме вони тут вважаються за головних. Подальші події були як у тумані. Леонтьєв і «атаман» почали детально описувати, як саме вони мене вбиватимуть. Сумнівів у тому, що вони так і зроблять, не було. Подумки я прощаюсь з життям і постійно згадую про своїх рідних. Тільки б вони не потрапили до рук окупантів. Тільки б росіяни залишили їх у живих...

З початку повномасштабного російського вторгнення лише в Херсонській області окупанти викрали понад 600 осіб, з них щонайменше 75 представників місцевого самоврядування. Проте справжня кількість викрадених значно більша. Що таке «руський мір» мені, авторові цього тек-

сти на в'їздах-виїздах навколо Нової Каховки. «В один з перших днів окупації ми сиділи в міськраді з Коваленком і «атаманом Івановічем». Мотузенко заявив, що зараз представити нам військового коменданта. І тут заходить майор з шевроном Росгвардії,

«Як будете розстрілювати, дозвольте мені востаннє побачити наше рідне синє небо». Історії бранців «руського міра»

сту, довелося відчувати на собі. З 24 лютого я залишався в рідній Каховці і став свідком того, як змінювалося звичне життя на вже окупованій Херсонщині. 12 березня озброєні російські військові схопили мене на автостанції і майже дев'ять діб тримали «на підвалі» - спочатку в захоплених ними будівлях Новокаховської міської ради та місцевого райвідділу поліції, а потім в Херсонській облдержадміністрації та слідчому ізоляторі. Усі ці місця окупанти перетворили на катівні й утримували в них, «допитували» та катували багатьох своїх бранців. Серед них опинилися передусім посадовці захоплених громад південної України. Після того, як мене звільнили від ув'язнення, я зустрівся з головами двох громад і секретарем міської ради, яким теж вдалося вирватися з рук окупантів. Вони погодилися розповісти історії свого викрадення.

«ПІД ЧАС ПОЛОНУ РОСІЯНИ МЕНЕ ПИТАЛИ: «ТЫ ЧТО ТУТ ДЕЛАЕШЬ?»

Дмитро Васильєв, як і я та всі мешканці Каховки і Нової Каховки, рано-вранці 24 лютого прокинувся від сильних вибухів. Російські ракетні удари знищили розташовану неподалік військову частину. За кілька годин ми всі дізналися, що величезні колони російської техніки йдуть уже за якихось 25 кілометрів від міста. Після цього чоловік наказав дружині й дітям негайно збиратися і виїжджати з Херсонської області. На збори пішли лічені хвилини. Через 20 хвилин після того, як проїхали Каховську ГЕС у бік Миколаєва, він дізнався, що над гідроелектростанцією підняли російський прапор. Було приблизно 11:30 дня. Близьче до вечора стало відомо, кого російські окупанти призначили «керувати» Новою Каховкою: місцевий колаборант, колишній приятель і колега Дмитра Васильєва по місцевому заводу будівельних матеріалів №1, любитель військових реконструкцій і переодягань у нацистську військову форму Володимир Леонтьєв. А також його однокурсник і давній друг, «генерал-майор» терористичного угруповання «ДНР» Валентин Мотузенко, який називав себе «атаманом Івановічем». Обоє увечері того самого дня російські військові представили міському голові Нової Каховки Володимирі Коваленку на території ГЕС.

25 лютого російські військові вперше вдерлися до будівлі Новокаховської міськради і наказали виділити там кабінети для «атамана Івановіча» і Леонтьєва. Тоді місто вже повністю заблокували представники Росгвардії. Саме вони встановили перші блокпо-

який представився Владіміром Андреевічем. Цей майор пояснив, що Росгвардія закрила місто з метою недопущення сюди російських військових і запобігання мародерству. За його словами, між різними російськими підрозділами не було жодного зв'язку, тому росгвардійці не могли гарантувати безпеки для тих, хто наважиться виїхати за межі Нової Каховки. Дійсно, спочатку Росгвардія якось контролювала місто і не впускала сюди російських військових. Тоді там стався навіть інцидент, коли якісь чеченські омонівці побилися між собою», - згадує Дмитро Васильєв.

У перші ж дні окупації йому здавалося, ніби в росіян не було якогось чіткого плану дій, що їм робити з Новою Каховкою. Дійшовши за лічені години до ГЕС, окупанти вперлися в розташовану на правому березі Шилову Балку: важкі бої там тривали чотири дні. Просто на їхніх очах ламалася вся блискучість «спеціальної військової операції». Переможного маршу з Криму до Києва не вийшло. Та й хлібом-сіллю загарбників ніхто не зустрічав. «Як їх сприймають місцеві жителі, окупантів справді сильно хвилювало. Про це вони не раз питали мене, моїх колег по міській раді. Ми всі відповідали: «Хрінново, як до вас ще можна ставитись? Ми ж чудово тут жили, поки ви не прийшли». Орки наполягали на своєму: «Ну, у вас же ущемляли русський язик». Я одному з них відповів, що тут нас ніхто не утискав і що новокаховчани говорять російською краще, ніж він, російський військовий. А мова в них дійсно була спочатку якась гортанна, вони виправдовувались, що приїхали з Краснодарського краю. Потім на їхнє місце заступили представники Росгвардії з Елісти, що в Калмикії. У них російська теж була доволі специфічна», - каже Дмитро Васильєв. Затримали його ввечері 16 березня. Близько 16:00 на його телефон подзвонили з невідомого номера. Це був «атаман Івановіч». Він наполегливо запросив Васильєва підійти в захоплену будівлю міської ради щось уточнити «по роботі». Валентин Мотузенко чекав на нього в кабінеті міського голови з двома військовими, які представились підлеглими російського майора Владіміра Андреевіча. Дмитро Васильєв каже: як тільки зачинив за собою двері, «атаман Івановіч» почав бризкати слиною і кричати, звинувачуючи його у зв'язках з СБУ і передачі їм даних про окупантів. Також Васильєв дісталося за те, що цього дня місцеві закидали камінням роздавачів так званої гуманітарки.

Від автора: Патріотичні акції

протесту тоді прокотились по всій Херсонській області. За стінами ХОДА, в самому центрі Херсона, в один з днів відбувся величезний мітинг проти російських окупантів. Загарбники одразу почали викрадати учасників, а заодно колишніх військовослужбовців, активістів, представників місцевого самоврядування. Кількох захопили разом зі мною: першу ніч у полоні я провів прикутий наручниками до батареї опалення в кабінеті начальниці Новокаховського відділу Державної міграційної служби, а в сусідніх кабінетах було чути голоси інших бранців.

«Ничего не понимаю, - в голосі феєсбешника, який допитував мене в будівлі Херсонської облдержадміністрації 13 березня, відчувалося щире здивування. — Мы же пришли их освободить, а они ходят и митингуют. Ну, ничего. Захватим Николаев, дойдем до Одессы, и им всем мало не покажется. Больше митинговать они не будут». 17 березня, наступного дня після затримання Дмитра Васильєва, до будівлі поліції окупанти завезли нову партію полонених з Чорнобаївки. Їх було близько 30. Васильєва і кількох інших бранців тоді перевели до кабінетів колишнього відділу Державної міграційної служби. Чоловікові дістався кабінет начальниці. У нього він і провів наступні 45 днів. Спочатку разом з ним у кабінеті тримали чотирьох бранців, які різні змінювались. Люди були різні: охоронець підприємства «Піонер новітніх технологій», у комп'ютері якого окупанти знайшли щось заборонене. Якийсь хлопчина, який назвався сином міського голови Володимира Коваленка і заявився до окупантів качати права. Траплялись також мародери, місцеві наркозалежні, жінки, чоловіки — усі впереміш. Хтось спав на перевернутих шафах, хтось просто на підлозі. З кабінетів другого поверху нерідко лунали крики людей, яких приковували наручниками до батареї і били. Багатьох били в підвалі. Бранців також примушували фарбувати бордюри, косити траву і прибирати сміття. За що його затримали — Дмитру Васильєву ніхто не пояснював. Хоча під час полону його допитували шестеро різних «слідчих».

Олег БАТУРІН, журналіст, кінооглядач, сайт «Lb.ua».

(У скороченому вигляді. Повністю читайте за посиланням: https://lb.ua/society/2022/10/10/532007_yak_budete_rozstrilyuvati_dozvolyt).

На світліні: Олег Батурін після полону 22 березня 2022 року.

ХТО ПІДІРВАВ КРИМСЬКИЙ МІСТ?

«Дізнаємось після Перемоги», — кажуть у Службі безпеки України

ЩО СТАЛОСЯ

На одній ділянці Кримського мосту горить цистерна з паливом, повідомили сьогодні вранці російські видання з посиланням на окупаційну владу півострова. У дорожньому управлінні «Тамань» заявили, що рух мостом припинено. За попередніми даними, люди не постраждали. Російське інформгентство «РБК», посилаючись на «Кримську залізничну дорогу», написало, що загорілася цистерна палива у хвості вантажного поїзда. Згодом з'явилася інформація про те, що вибух на Кримському мосту спричинила вантажівка, постраждав також легковик. Окупанти також повідомили, що готують запуск поромної переправи через Керченську протоку, судноплавство в якій через пожежу на Кримському мосту нібито не обмежували.

За повідомленням Повітряних сил ЗСУ, на незаконному шляхопроводі зруйновано частину дорожнього полотна. «Ранок на Кримському мосту. Горять цистерни з паливом. Також зруйновано частину дорожнього полотна! Все буде Україна!» — йшлося в дописі. О 10-й ранку російські екстрені служби доповіли про ліквідацію відкритого горіння на Кримському мосту. «РИА Новости» поінформували про припинення залізничного сполучення з окупованим півостровом.

Надвечір «влада» Криму відрепортувала, що по Кримському мосту вже пустили легкові автомобілі та автобуси. Водіїв вантажних фур просять планувати маршрут руху, використовуючи Керченську поромну переправу. Радник так званого голови Криму Олег Крючков у своєму телеграмі заявив про «налагодження сухопутного коридору через нові регіони». Однак сухопутна дорога з анексованого Криму до Ростова-на-Дону пролягає через Запорізьку та Херсонську області, а також Донеччину. Ще на початку літа цей маршрут був закритий для цивільних і використовувався тільки для військових цілей російської армії та доставки продовольства солдатам. Сказати, що маршрут безпечний, ніхто не може. А вже ЗСУ продовжують відвоювати території та гнати ворога.

РЕАКЦІЯ В КРИМУ

Після пожежі на Кримському мосту в Чорному та Азовському морях спостерігався морський затор, повідомляла система моніторингу руху кораблів і суден Marine Traffic. Десятки суден стояли на місці в Азовському морі, чекаючи на прохід через Керченський міст. Також з боку Чорного моря утворився затор із десятка суден, які чекали дозволу на проходження. У соціальних мережах публікувалися кадри, ймовірно,

моменту вибуху на Кримському мосту. Кримчани, певно, знову розхвилювалися, адже автозаправні станції в окупованому Севастополі зупинили продаж бензину в канистри, «щоб не провокувати ажіотажу» на тлі перекриття пошкодженого моста. «Надходять сигнали, що люди на заправках намагаються купувати бензин про запас канистрами. Щоб не провокувати штучний ажіотаж: бензин у канистри відпускати не буде», — написав у телеграмі керівник окупантів у місті Михайло Развожаєв, закликавши «зберігати спокій і не піддаватися паніці». Зберігаючи спокій, у Севастополі запровадили також обмеження на продаж товарів бакалійної групи: в одні руки до 3 кг або трьох пачок продуктів. Інформація про обмеження продажів мила та сірників наразі не надходила. По Кримському мосту йшло основне транспортне сполучення між півостровом і Краснодарським краєм Росії. Для туристів, які перебувають на півострові, відкрили гарячу лінію, інформує Meduza.

Керівник окупантів у Криму Сергій Аксьонов попросив туристів, які збиралися 8 жовтня покинути півострів, продовжити перебування в готелях і санаторіях ще на добу. Навряд чи вони з радістю погодилися. 8 жовтня з півострова мали

відправитися шість пасажирських потягів, ще п'ять планували рушити у зворотний бік. Усі потяги скасовано. Автобусні рейси між Кримом і Краснодарським краєм РФ також зупинено на невизначений час. Мінтранс РФ заявив, що згодом буде відновлено роботу поромної переправи через Керченську протоку. За словами окупантів, на переправах запускають поромні місткістю до 100 осіб. Чи впровадяться переправа з обсягами перевезення пасажирів, які бажать покинути Крим, поки що невідомо.

РЕАКЦІЯ РОСІЇ

«Глава» призначеного Росією так званого парламенту окупованого Криму Володимир Константинов звинуватив у пошкодженні дорожнього полотна на Кримському мосту «українських вандалів». У зв'язку з НП на Кримському мосту Путін доручив створити урядову комісію. Пресекретар президента РФ Дмитро Песков відмовився робити прогнози щодо відновлення Кримського мосту після пожежі. Пізніше Слідчий комітет Росії повідомив про загибель унаслідок вибуху на Кримському мосту трьох людей. «За попередніми даними, внаслідок події загинули троє людей. Це, ймовірно, пасажири легкового автомобіля, який був поряд з вантажівкою, що підірвалася», — йдеться в заяві відомства в телеграмі. У РФ

стверджують, що вже підняли з води тіла двох загиблих — чоловіка та жінки, їхні особи встановлюють. Не минуло й півдня, як російські пропагандистські засоби масової інформації отримали від Кремля вказівки, як висвітлювати вибух на Кримському мосту.

Короткий зміст методички наводить «Медуза»:

наголошувати на тому, що міст не зруйновано, а лише пошкоджено полотно на автомобільній і залізничній частинах;

підготовка до відновлювальних робіт вже розпочалася;

Мінтранс запустив нові логістичні маршрути;

запрацювала Керченська поромна переправа.

Судячи з повідомлень у стрічках більшості росЗМІ, рекомендації адміністрації президента виконуються. У Росії вустами депутата Держдуми Леоніда Слуцького вже погрожують Україні «незворотними наслідками», якщо стане відомо, що Київ «причетний до вибуху на Кримському мосту»...

Здається, починається щось цікаве...

Сайт LB.ua,
8 жовтня 2022 року

(У скороченому вигляді.
Повністю читайте за посиланням: https://lb.ua/society/2022/10/08/531950_hto_pidirrav_krimskiy_mist.html)

Далі з Миколою Домнічевим (а він на той час уже був молодим кандидатом технічних наук) мене звела доля вже в Капулівці, після Революції Гідності зими 2013-2014 років. Патріотично налаштовані криворізькі добре знають, що в перші суботу й неділю серпня (так склалося вже протягом останніх 30-ти років Незалежної України) на могилу Івана Сірка, кошового отамана Війська Запорозького низового, збираються з усієї України козацькі паланки й інші патріотичні сили. З Миколою Домнічевим (як з отаманом Інгульської Паланки) і з його братом Олександром я зустрічався там багато разів протягом останніх семи років. До того ж, варто зазначити, що з 2013-го року наша громадська організація «Криворізьке міське правозахисне товариство» активно співпрацювала з польською громадською організацією із Кракова «MILA», і був спеціально підписаний між нами, на базі здобутого гранту, Меморандум зі створення «Партнерства з відродження річки Саксагань» (скорочено — «ВідріС»), і роботу Партнерства очолював тоді видатний український еколог Микола Коробко. Так от, одним із сорока підписантів щодо співпраці з Партнерством був і Микола Домнічев: як фахівець і знавець географічних пам'яток Криворіжжя і як справжній патріот України.

Готуючи в 2018 році статтю до нашої газети про Болгарію, консультувався у нього з питання життя болгар на території Центрально-Міського району нашого міста. І Микола Володимирович розповів мені про це не одну цікаву історію. У тому числі — про переслідування болгар радянською владою, аж — до притягнення їх до кримінальної відповідальності в 30-і роки минулого століття «за вредительство».

А ще він займався важливою роботою у сфері просвітництва серед молоді й інших жителів Криворіжжя щодо використання вогнепальної зброї та розмінування замінованих ворогом територій (після 24 лютого цього року цю роботу треба вважати надважливою!). І якраз в останні місяці свого життя Микола Домнічев працював у цій сфері особливо самовіддано.

Наш часопис готує до публікації в наступних числах огляд його діяльності, яку він вів з 2014 року та після повномасштабного вторгнення рашистів в Україну. Крім того, ми готуємо також і матеріали, які акцентують увагу громадськості на особливостях поведінки людей на потенційно небезпечних територіях в умовах цієї жорстокої і підлої війни.

12 вересня 2022 року під головуванням очільника ДСНС Сергія Крука відбулось засідання Державної

Микола Домнічев і Український Світ. «Горіння...»

«Він згорів від напруження, не жалкуючи себе і здоров'я в останні місяці життя...» (Капелан Юрій Ільків біля могили на похованні Миколи Домнічева - отамана «Інгульської паланки» - 04.07.22 - с. Червоний шахтар біля Кривого Рогу).

В ці дні минає 100 днів, як не стало Миколи Домнічева, і саме перед Святою Покровою ми згадуємо нашого товариша, патріота і просто сердечну людину милістю Божою Миколою Домнічевим

Микола Володимирович Домнічев народився 18 травня 1983 року. Так трапилося, що саме цього дня (18.05.1983) автор цих рядків (як молодий спеціаліст) приїхав до Кривого Рогу працювати на Криворізькому турбінному заводі «Восход», після звільнення зі Збройних сил (тоді — СРСР), де я проходив службу у військово-транспортній авіації. Можливо, я того дня проїздив якраз повз пологовий будинок, що біля площі Визволення, де в цей час вже був народжений хлопчик, якому дали ім'я Коля. Життя взагалі повне випадковостей а, можливо — й певних закономірних подій, але ми про це не знаємо...

Треба підкреслити, що Микола Домнічев брав участь ще у першій громадській конференції на базі Партнерства «ВідріС» (в грудні 2014 року), яку організовував тоді активіст КМПЗТ полковник Петро Лисенко (матеріали з конференції опубліковані в нашому часописі «Промінь Просвіти» №24 за 2014 рік за посиланням: <http://www.kmpzt.org.ua/wp-content/uploads/2014/12/PP-24-201-gruden-2014-.pdf>). Та при цьому Микола Домнічев вів дуже активну викладацьку діяльність в КТУ, а також займався ще й громадською роботою. До того ж, він є автором цілої низки доповідей та інших матеріалів на різних конференціях і семінарах, присвячених вихованню патріотичної молоді. Це, зокрема, його розробка нових методик із безпекових питань та ціла низка інших.

В цьому короткому дописі, присвяченому його діяльності, можна було б навести чимало прикладів, які характеризують його як мудру, глибоко й всебічно інформовану, порядну й цілеспрямовану людину. Та, враховуючи рамки допису, зосереджусь хоча б на одному.

комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій, де є статистика щодо цих робіт (дивіться за посиланням: <https://dsns.gov.ua/uk/news/ostanni-novini/vidbulos-zasidannya-derzavnoyi-komisiyi-z-pitan-teb-ta-ns>)

Як на мене, смерть Миколи Володимировича Домнічева вранці 1 липня 2022-го року у віці 39-ти років — це велика драма не тільки для його рідних і близьких, а й для всіх криворізьців під час цієї війни з рашистами, бо він був на передньому краї діяльності з розмінування території: ми втратили унікальну людину, яка вела громадську роботу великої державної ваги.

Світла пам'ять тобі, ДРУЖЕ! Дякую долі за те, що мені довелося знати тебе і відчувати силу твого інтелекту й турботу надчутливого до людських болей серця. Спи спокійно...

Олександр ЧИЖИКОВ
На світлинах: (на 1-й та 3-й сторінках) Микола ДОМНІЧЕВ

(Фото із сімейного архіву)

Література і мова на тлі війни з рашистами

До 300-річчя Григорія Сковороди

УСЕ створене Богом, можна визначити як три світи. В них за баченням Григорія Савича й існує усе живе:

- перший є великий світ, «де живе усе породжене», «він складається із незчисленних світів, і є великий світ»;

- другий світ – то світ людини;

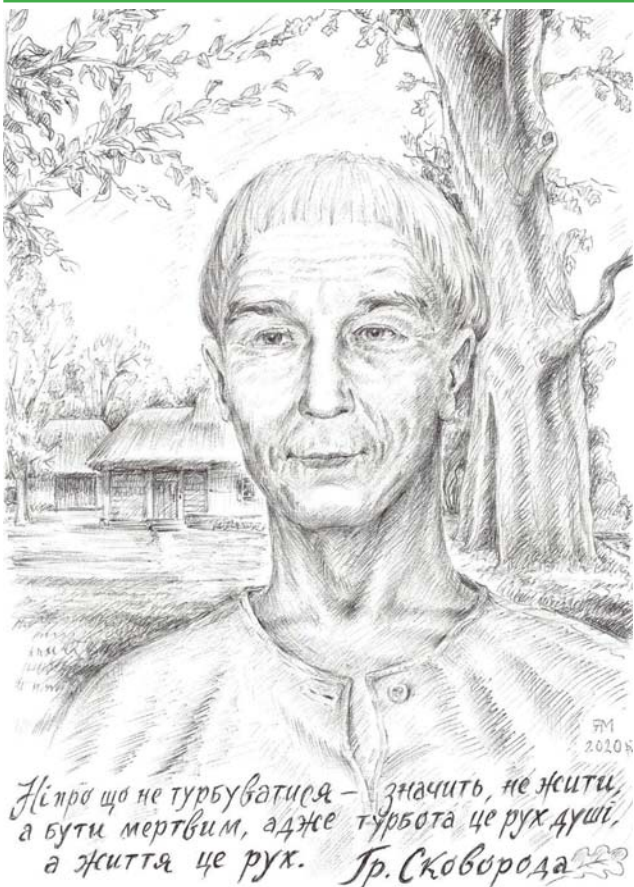
- третій світ - символічний світ Біблії. Символи Біблії «ведуть думку нашу до розуміння вічної природи».

І кожен із трьох світів складається із двох «натур». Ті природи мають подвійну природу. Одна з котрих - видима (матеріальна), друга - невидима, тобто божественна.

Малюнок мого товариша Микола Лисенко. Пан Микола земляк великого філософа і його великий шанувальник. Завдяки такому як він панству в Чорнухах зберігається пам'ять про великого Григорія Савича.

Юрій ФОМЕНКО разом з Миколою ЛИСЕНКОМ,

за посиланням: <https://www.facebook.com/groups/322667947757319>

**СВІТ МЕТУШНІ І ПРОМІНЬ НЕВЛОВИМИЙ
Народ підсонячний не нависає
Над іншими народами Землі.
Він шлях свій у майбутнє прокладає,
Немов натхненно пише на крилі**

**Святого янгола свою картину
Промінням світлим із високих слів
Творців великих і над світом лине,
Куди народ у мріях захотів.**

**Світ метушні і звершників безкрилих
Карає все високе, що творить,
Він на творців полює і щосили
Збирає зграї, щоб таких зловить.**

**Та не впіймав, хоч і ловив зятя
Той світ Григорія Сковорода,
Бо промінь слів високих не впіймати
У світлого народу на виду**

**Бо наш народ підсонячний шанує
Творців великих і творить життя,
Через війну з руїнами прямує
На крилах янгола у майбуття.**

**Сергій ЗІНЧЕНКО м. Кривий Ріг
26-27 вересня 2022 року**

А уже часто ми публікуємо крилаті вислови й цитати відомих іноземних мислителів тоді, коли внас є такі знамениті велетні постаті, які вартує bliще пізнати їх і їхніми науковими досягненнями користуватися. Одним з таких геніїв є філософ Григорій Савич Сковорода, що на багато років випередив свій час і його прониклива мудрість ніколи не втрачає своєї актуальності. Ось Сковорода писав: „Хто соромиться визнати недоліки свої, той з часом безсоромно виправдовуватиме своє невігластво, яке є найбільшою вадою”. Або: „Ти не можеш віднайти жодного друга, не нашукавши разом з ним і двох-трьох ворогів”, „Ні про що не турбуватись, ні за чим не турбуватись — значить, не жити, а бути мертвим, адже турбота — рух душі, а життя — се рух.” І можна наводити його численні крилаті вислови. Жит-

тя хлопця були убого-скромні в ранньому віці він імпонував високими знаннями. За дослідженнями около 1735 р. Григорій Сковорода був студентом Києво-Могилянської академії, яка у той час була єдиним вищим загальноосвітнім навчальним закладом Наддніпрянської України, але не поступалася своїм рівнем перед тогочасними європейськими університетами. Академія мала багату бібліотеку, високоосвічених викладачів, тому серед бажаючих навчатися були і юнаки-чужинці, зокрема, з Болгарії, Молдови, Сербії. Особливо добре було поставлено викладання мов, поезики, риторики. Повний курс навчання складався з восьми ординарних класів і тривав 12 років. Чотири перших роки (підготовчий — фара, три молодші — інфіма, граматика, синтаксис) відводилися для опанування старослов'янської, латинської,

письменників, від античних до сучасних, праці яких були присутні в академічній бібліотеці, якою він активно користувався. Саме під впливом філософських і літературних традицій академії у Гр. Сковороди закладався у нього самобутній світогляд майбутнього гуманіста-просвітителя. Сковорода навчався в Київській академії з перервами майже 10 років. З 1742 р. до 1744 р. Він як соліст академічного хору виступав на численних концертах, де слухали його співу визначні постаті. А що був він талановитим в (1750—1753) отримав змогу подорожувати до Угорщини, Відня, Австрії, Словаччини та Німеччини. Своє перебування за кордоном Г. Сковорода використав у повній мірі для поповнення своїх знань і для знайомства з життям різних закордонних народів, які населяли територію Австрійської імперії. Філософ знайомився із науковими та звичайними умовами

300 років від народження феноменального філософа — Григорія Сковороди

та біографія Григорія Сковороди, буквально, складається з саме цікавих фактів. Щоправда, якщо говорити з наукової точки зору, точної дати народження письменника встановити дослідникам так і не вдалося. Хоча в більшості пишуть, що народився Григорій Сковорода 3 грудня 1722 року, та можна з повною упевненістю сказати, що це сама та славнозвісна дата, коли український народ отримав великого мислителя, філософа, письменника, музиканта та мандрівника. Річ у тому, що вона була встановлена аж за дві сотні років опісля смерті Сковороди. Єдиним джерелом, що має це підтвердити виступає лист Г. Сковороди до друга, Михайла Ковалінського, у якому він розповідає про те, як відбувалося святкування його дня народження. За тими даними виникає, що Г. С. Сковорода прийшов на світ 3 грудня 1722 р. в Полтавщині у козацькому селі Чорнухи, колишнього Лубенського полку (нині Лохвицький район). Батьки Г. Сковороди належали до малоземельних селян-козаків. На майбутнього філософа незабутнє враження справили чудові рідні краєвиди і традиційне життя козацької нації. При тому він мав виняткові здібності до засвоєння наук, тож вже у шістнадцятирічному віці йому вдалося вступити до Києво-Могилянської академії. До слова, того часу це був єдиний вищий навчальний заклад на теренах України. Дитинство і юнацькі роки Г. Сковороди пройшли серед людей мандрівником з палицею та сопілкою за поясом. У юних роках Григорій виявив неабиякий хист до гри на народних інструментах, складав і гарно виконував пісні, які згодом стали народними. У нього виявився сильний потяг до знань, при тому хлопець відзначався непересічними здібностями до наук і мав великий інтерес до читання. Хоча й умови

української, грецької та польської мов. Приділялася увага класичній римській і грецькій літературі. У двох середніх класах — поезики і риторики навчали складати вірші, ознайомлювали із загальними правилами віршотворення, прищеплювали вміння складати і проголошувати промови різного призначення (суворі, вітальні, вдячні, прохальні). У двох старших класах філософії та богослов'я кількість слухачів суттєво зменшувалася через тривалий термін навчання (6 років). Проте, саме викладання цих двох предметів складало європейську славу академії, оскільки професори: Й. Кононович-Горбацький, І. Гізель, С. Яворський, Ф. Прокопович, Г. Кониський та багато інших створили філософську школу в Україні й завдяки їхнім зусиллям навчальний заклад став центром філософської думки. Богослов'я (православне), яке викладалось всупереч заборони польського уряду, мало полемічний характер, що зумовлювалося на українських землях різних за канонами релігійних течій — православ'я, католицизму, лютеранства, уніатства, кальвінізму, іудаїзму. Ця полемічність сприяла розвитку у студентів критичного мислення, розширювала світогляд. Значну увагу в Київській академії приділяли вивченню математики, що викладалася, як і всі інші предмети, за рукописними авторськими підручниками.

Важливе місце відводилося також художній і музичній освіті — малюванню, хоровому співу, диригуванню, композиції. У навчанні Г. Сковорода був перший, і всі найкращі похвали належали йому. Протягом навчання в Академії вивчив латинську, грецьку, церковнослов'янську, польську, німецьку й інші мови, що давало йому можливість читати в оригіналах твори античних філософів, поетів та істориків, а також твори мислителів епохи Відродження і Нового часу,

свої здобуті знання згодом використав він у своїх творах. Із поверненням у 1753 р. на батьківщину розпочався перший період активної педагогічної діяльності Григорія Савича. Він був запрошений на посаду викладача піітики в Переяславський колегіум. Одержавши за кордоном додаткову освіту, став впроваджувати у навчальний процес новаторські ідеї. Розроблений ним спеціальний курс тішився серед вчених педагогів високим авторитетом і тим він здобув собі широкую світову популярність. Своєю методикою Григорій Сковорода просто і доступно передавав своїм учням здобуті наукові досягнення в передових наукових закладах Європи...

Відзначаючи 300-ліття від дня народження Григорія Сковороди, мусимо визнати, що була це унікальна постать не тільки в українській історії, але і у загальноєвропейській, яка своєю органічною наукою внесла не повторні цінності в освіту. Зарівно його всесторонні ідеї і таланти відіграли значну роль у подальшому розвитку вітчизняної науки про виховання і освіту. Українці із вдячністю згадують його як свого мудрого вчителя. За його книжками вчився читати Тарас Шевченко, який писав: І на оновленій землі, Врага не буде, супостат, А буде син і буде мати, І будуть люди на землі... Думки великого просвітителя, втілені у віршах, у піснях, розносилися по землі кобзарями й лірниками, полонячи людські душі. І. Франко писав: «Григорій Сковорода — явище вельми помітне в історії розвитку

Ярослав СТЕХ,
сайт Український погляд», 8 травня 2022 року. (У скороченому вигляді. Повністю читайте за посиланням: <http://ukrpohliad.org/blogs/300-rokiv-vid-narodzhennya-fenomenalnogo-filosofa-grygoriya-skovorody.html>)